

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2015

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

A.1.1. Σχολ. Βιβλίο σελ. 53 Ενότητα 8. «Η Τράπεζα της Ελλάδος»

A.1.2. Σχολ. Βιβλίο σελ. 93 Ενότητα 3. «Τα αριστερά κόμματα»

[Για τη σοσιαλδημοκρατική *Κοινωνιολογική Εταιρεία* μπορούμε να προσθέσουμε ότι εμφανίστηκε για πρώτη φορά στις εκλογές της 8^{ης} Αυγούστου 1910]

A.2.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

α. Σχολ. Βιβλίο, σελ.140 Το σύμφωνο αυτό ήταν συνημμένο στη συνθήκη του Νεϊγύ (Νοέμβριος 1919) και προέβλεπε την αναχώρηση 50.000 Βουλγάρων από την Ελλάδα στη Βουλγαρία και περίπου 30.000 Ελλήνων από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα (περίπου 20.000 ακόμη Έλληνες είχαν μεταναστεύσει πριν από την υπογραφή της συνθήκης).

β. Σχολ. Βιβλίο σελ.153 και 155. «Ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 1923 με πρωτοβουλία της Κοινωνίας των Εθνών (ΚΤΕ). Αποτέλεσε αυτόνομο οργανισμό με πλήρη νομική υπόσταση και έδρα την Αθήνα. Βασική της αποστολή ήταν να εξασφαλίσει στους πρόσφυγες παραγωγική απασχόληση και οριστική στέγαση. Λειτουργήσε μέχρι το τέλος του 1930. Με ειδική σύμβαση μεταβίβασε στο Ελληνικό Δημόσιο την περιουσία της, καθώς και τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει απέναντι στους πρόσφυγες.»

γ. Σχολ. Βιβλίο σελίδα 213 «Οργανώθηκε στο Θέρισο μετά την εξάπλωση του ομώνυμου κινήματος με πρόεδρο τον Βενιζέλο και υπουργούς τους Φούμη και Μάνο. Η κυβέρνηση προέβη στην έκδοση γραμματίων για εσωτερικό πατριωτικό δάνειο 100.000 δραχμών, οργάνωσε υπηρεσίες οικονομικών, συγκοινωνιών και διοίκησης, τύπωσε γραμματόσημα και εξέδιδε εφημερίδα, το «Το Θέρισο.»»

δ. Σχολ. Βιβλίο σελίδα 251 «Υπογράφηκε το Μάρτιο του 1921. Η συνθήκη αυτή έδωσε στον αδύναμο έως τότε Κεμάλ την οικονομική, στρατιωτική και ηθική δυνατότητα να συνεχίσει τις επιχειρήσεις του κατά των Ποντίων και, ακόμη, να εμφανιστεί στην Συνδιάσκεψη του Λονδίνου με υπερβολικές απαιτήσεις, που λόγω της ιστορικής συγκυρίας δεν απορρίφθηκαν από τις νικήτριες Δυνάμεις, παρά το γεγονός ότι ήταν σύμμαχοι με τους Έλληνες. Το πολιτικό αυτό γεγονός λειτούργησε ως ταφόπλακα του ποντιακού ζητήματος.»

A.2.2.

1. Σωστό
2. Λάθος
3. Σωστό
4. Λάθος
5. Λάθος

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ.

α. Σχολικό Βιβλίο σελ. 149-151

Στις 24 Ιουλίου 1923 υπογράφηκε η Συνθήκη ειρήνης της Λοζάνης. Έξι μήνες πριν, στις 30 Ιανουαρίου 1923, είχε υπογραφεί η ελληνοτουρκική Σύμβαση, η οποία ρύθμιζε την ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Προβλεπόταν η υποχρεωτική ανταλλαγή μεταξύ των Ελλήνων ορθοδόξων κατοίκων της Τουρκίας και των Μουσουλμάνων κατοίκων της Ελλάδας. Όπως φαίνεται και στο άρθρο 1 της Σύμβασης η χρονική αφετηρία της ανταλλαγής θα ήταν η 1η Μαΐου 1923. Οι ανταλλάξιμοι δεν θα μπορούσαν να επανεγκατασταθούν στις χώρες προέλευσής τους χωρίς την άδεια των Κυβερνήσεων αυτών των χωρών (*Τα πρόσωπα ταύτα δεν θα δύνανται να έλθωσιν ... της Ελληνικής Κυβερνήσεως*).

Η Σύμβαση θα ίσχυε τόσο γι' αυτούς που παρέμεναν στις εστίες τους, όσο και για εκείνους που είχαν ήδη καταφύγει στην ομόθρησκη χώρα. Μάλιστα η ανταλλαγή ίσχυσε αναδρομικά για όλες τις μετακινήσεις που έγιναν υπό τη μέρα που κηρύχθηκε ο Α' Βαλκανικός πόλεμος (18 Οκτωβρίου 1912). Στο άρθρο 3 επιβεβαιώνεται η προαναφερθείσα αναφορά καθώς άμεσα δηλώνεται ότι οι Έλληνες και οι Μουσουλμάνοι που εγκατέλειψαν τις περιοχές τους από τις 18 Οκτωβρίου 1912 αποτελούν τμήματα των πληθυσμών που συμπεριλαμβάνονται κανονικά στην ανταλλαγή (*Οι Έλληνες και οι Μουσουλμάνοι, οι εγκαταλείψαντες ήδη από της 18 Οκτωβρίου 1912 τα εδάφη, εν τω 1 άρθρω*).

Από την ανταλλαγή εξαιρέθηκαν οι Έλληνες ορθόδοξοι της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου και οι Μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης. Η εξαίρεση των παραπάνω πληθυσμών ορίζεται με το άρθρο 2 της Σύμβασης (*Δεν θα περιληφθώσιν α) οι Έλληνες κάτοικοι της Κων/πόλεως, β) οι Μουσουλμάνοι κάτοικοι της Δυτικής Θράκης*). Ως Έλληνες κάτοικοι της Κων/πολης θεωρήθηκαν αυτοί που ήταν εγκατεστημένοι πριν από τις 30 Οκτωβρίου 1918 στην περιφέρεια της Νομαρχίας Κων/πολης, όπως αυτή είχε καθοριστεί από το Νόμο του 1912 (*Θέλουσι θεωρηθή ως Έλληνες κάτοικοι της Κων/πόλεως ...καθορίζεται δια του Νόμου του 1912*) Ως Μουσουλμάνοι κάτοικοι της Δυτικής Θράκης θεωρήθηκαν όλοι οι Μουσουλμάνοι που κατοικούσαν ανατολικά από τη συνοριακή γραμμή όπως αυτή καθορίστηκε με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου το 1913 (*Θέλουσι θεωρηθή ως Μουσουλμάνοι κάτοικοι της Δυτικής Θράκης ...δια της Συνθήκης του Βουκουρεστίου.*)

Οι ανταλλάξιμοι σύμφωνα με τη σύμβαση ανταλλαγής θα είχαν ορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Θα απέβαλαν την παλιά ιθαγένεια και θα αποκτούσαν την ιθαγένεια της χώρας στην οποία θα εγκαθίσταντο, θα είχαν δικαίωμα να μεταφέρουν την κινητή περιουσία τους, θα είχαν επίσης δικαίωμα να

πάρουν από το κράτος στο οποίο μετανάστευαν ως αποζημίωση περιουσία ίσης αξίας με την ακίνητη περιουσία που εγκατέλειπαν φεύγοντας. Θα διευκολύνονταν δε στη μετακίνησή τους από τη Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής, η οποία είχε ιδρυθεί με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης της Λοζάνης με έδρα την Κωνσταντινούπολη. Την αποτελούσαν 11 μέλη και είχε ως αρμοδιότητα τον καθορισμό του τρόπου μετανάστευσης των πληθυσμών και την εκτίμηση της ακίνητης περιουσίας των ανταλλαξιμών.

Η συμφωνία αυτή για ανταλλαγή πληθυσμών διέφερε από τις προηγούμενες. Καθιέρωνε για πρώτη φορά τη μαζική μετακίνηση πληθυσμών και είχε υποχρεωτικό χαρακτήρα (άρθρο 1), ενώ οι μέχρι τότε συμφωνίες προέβλεπαν εθελοντική μετανάστευση κατοίκων κάποιων επίμαχων περιοχών.

ΘΕΜΑ Δ.

α. Σχολ. Βιβλίο, σελ.245

Το δυσμενές κλίμα για τους υπόδουλους Έλληνες, που είχε διαμορφωθεί στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821, άρχισε σταδιακά να υποχωρεί μετά την παραχώρηση των ειδικών προνομίων, γνωστών στην παγκόσμια ιστορία με τους νομικούς όρους «Χάτι Σερίφ» (1839) και «Χάτι Χουμαγιούν» (1856).

Όπως αναφέρεται στο πρώτο παράθεμα η δημοσίευση του Χάτι Σερίφ του Γκιουλχανέ στις 3 Νοεμβρίου 1839, αποτέλεσε μία σημαντική στιγμή στην ιστορία του Τουρκικού κράτους. Έφερε αλλαγές σε πολλούς τομείς της διοίκησης, της πολιτικής και της οικονομίας, ενώ επηρέασε και την κοινωνική ζωή των μουσουλμάνων και των αλλοεθνών υπηκόων της Αυτοκρατορίας. Σε αυτό το φιρμάνι υπήρχαν διακηρύξεις για την εξασφάλιση της ζωής, της τιμής και της περιουσίας των πολιτών, καθοριζόταν η κανονική και η μεθοδική στρατολογία και υπήρχαν διατάξεις για την κατάργηση φόρων, όπως αυτή της αγροικίας. Επιπλέον κατοχυρώνόταν η θεωρητική ισονομία όλων των υπηκόων και η θρησκευτική ελευθερία ανεξάρτητα από θρησκευτικές πεποιθήσεις.

Όπως πληροφορούμαστε από το πρώτο απόσπασμα οι διατάξεις του Χάτι Σερίφ αποσαφηνίστηκαν με την παραχώρηση του Χάτι Χουμαγιούν το 1856. Με αυτό καταργήθηκαν παλιά προνόμια των χριστιανών, ενώ με άλλες διατάξεις καταργήθηκε ο κεφαλικός φόρος στους μη μουσουλμάνους και προβλέφθηκε η συμμετοχή των μη μουσουλμάνων στις επαρχιακές κυβερνήσεις. Οι ελευθερίες αυτές μαζί με την ανάπτυξη του εμπορίου και της οικονομίας οδήγησαν στη δημογραφική αύξηση του ποντιακού πληθυσμού, στην καλλιέργεια της ελληνικής παιδείας και στην ανάπτυξη της νεοελληνικής συνείδησης. Οι νέες δυνατότητες που προέκυψαν κυρίως για την οικονομική αλλά και την πνευματική δραστηριότητα βοήθησαν στην ανάδειξη του ελληνικού στοιχείου σε διάφορους τομείς.

Ο ποντιακός ελληνισμός εγκατέλειψε τα κρησφύγετά του και κατέβηκε στις παραλιακές περιοχές, όπου έκτισε καινούρια χωριά, εκκλησίες και σχολεία. Σε σύντομο χρονικό διάστημα πήρε ξανά στα χέρια του το εμπόριο ολόκληρου του Εύξεινου Πόντου και της ενδοχώρας, ενώ η Τραπεζούντα ξαναβρήκε τις παλιές της δόξες.

β. Η οικονομική άνθηση του ελληνισμού στην ευρύτερη περιοχή του Εύξεινου Πόντου είχε ως αποτέλεσμα την πνευματική και καλλιτεχνική αναγέννηση. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Τραπεζούντας, η οποία σημείωσε μία αξιόλογη πνευματική ακμή κατά τον 19ο και στις αρχές του 20ού αιώνα.

Στην ανάπτυξη αυτή της περιοχής της Τραπεζούντας συνέβαλε μεταξύ άλλων η λειτουργία του Φροντιστηρίου. Το ίδρυμα είχε εγκαινιάσει το 1682 ο μεγάλος Τραπεζούντιος δάσκαλος του Γένους Σεβαστός Κυμινήτης και λειτούργησε παρά τις αντιξοότητες μέχρι το 1922. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πνευματική και ηθική ανάπλαση των Ελληνοποντίων και στην ανάπτυξη της εθνικής τους συνείδησης. Η μεγάλη ακμή του φροντιστηρίου φαίνεται και από τα στατιστικά στοιχεία του πίνακα που παραθέτει ο Φ. Κτενίδης. Ενώ την περίοδο 1884-1885 φοιτούσαν σε αυτό μόλις 99 μαθητές λίγα χρόνια αργότερα ο αριθμός τους εκτοξεύτηκε κάτι που φανερώνει το ενδιαφέρον για την καλλιέργεια της ελληνικής παιδείας την περίοδο αυτή στον Πόντο. Το διάστημα μάλιστα 1912-1913 ο αριθμός των μαθητών του φροντιστηρίου άγγιξε τους 1800 μαθητές. Ωστόσο, το επόμενο διάστημα ο αριθμός αυτός άρχισε να φθίνει ως αποτέλεσμα των διώξεων των Τούρκων έναντι του ελληνικού στοιχείου και σε αυτήν την περιοχή.

Όμως πέρα από το προαναφερθέν ίδρυμα στην πνευματική ακμή των Ελλήνων της Τραπεζούντας συνέβαλε και η ίδρυση στα μέσα του 19ου αιώνα του Παρθεναγωγείου με πρώτη διευθύντρια τη Μαριγώ Καρυοφύλλη. Επίσης εκεί λειτούργησε και Ιερατική Σχολή. Σύμφωνα με τα στοιχεία που αντλούμε από την Ιστορία του Ελληνικού Έθνους στα παιδαγωγικά ιδρύματα του Πόντου εφαρμόστηκαν παιδαγωγικές θεωρίες που έφερε το 1852 από τη Γερμανία ο υπότροφος Κ. Ξανθόπουλος. Ήταν τόσο μεγάλη η καλλιέργεια της παιδείας ώστε όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται στο δεύτερο παράθεμα στον Πόντο γύρω στα 1860 υπήρχαν περισσότερα από 100 σχολεία στοιχειωδούς εκπαίδευσης και 15 «ελληνικά σχολεία». Στην περιοχή της Τραπεζούντας στο σχολικό έτος 1861-62 υπήρχαν 573 μαθητές και 84 μαθήτριες, ενώ το 1866 ο αριθμός τους άγγιζε τους 700.

Τέλος, το ελληνικό τυπογραφείο, το οποίο εγκαταστάθηκε το 1880 στην Τραπεζούντα, συνέβαλε αποφασιστικά στην ανάπτυξη της εθνικής συνείδησης. Μάλιστα βοήθησε στην προετοιμασία ενός αγωνιστικού κλίματος για την αντικατάσταση του οθωμανικού καθεστώτος από ένα ελεύθερο και δημοκρατικό πολίτευμα.

Ο 20ός αιώνας βρήκε τον ελληνισμό του Πόντου να έχει θεαματικό προβάδισμα συγκριτικά με τις άλλες εθνότητες της ευρύτερης περιοχής στον πνευματικό τομέα. Η ανάπτυξη αυτή μαζί με την αντίστοιχη στον οικονομικό τομέα οδήγησε τους Έλληνες του Πόντου στην απόφαση να διεκδικήσουν τη δημιουργία μιας αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας.